

Sociálne hnutia

BSSb1112 Hrozby a rizika v
soudobém světě

Miriam Matejova, PhD

2.12.2021

Program

- Sociálne hnutia: definícia a typy,
- Účel a stratégie sociálnych hnutí,
- Vznik sociálnych hnutí,
- Mobilizácia,
- Efektivita

Sociálne hnutia: hlavné znaky

- Skupina ľudí s konfliktnou orientáciou voči súperovi,
- Kolektívna identita ako aj spoločné domnienky a ciele,
- Repertoár kolektívnych akcií

Štyri typy sociálnych hnutí

- Anthony Giddens: štyri oblasti, v ktorých sociálne hnutia pôsobia v moderných spoločnostiach:
 - demokratické hnutia, ktoré sa usilujú o politické práva
 - pracovné hnutia, ktoré sa usilujú o ovládnutie pracoviska
 - ekologické hnutia týkajúce sa životného prostredia
 - mierové hnutia, ktoré sa usilujú dosiahnuť mier

Sociálne hnutia: typológia

- **Reformné sociálne hnutia:** chcú zmenu niektorých noriem alebo zákonov
 - Napr. odborová organizácia usilujúca sa o zvýšenie počtu práv pracovníkov
- **Radikálne sociálne hnutia:** chcú zmenu celých hodnotových systémov nejakým zásadným spôsobom
 - Napr. americké hnutie za občianske práva

Sociálne hnutia vz MVO

- Sociálne hnutia nie sú mimovládne organizácie!
 - **MVO (NGO)**: dobrovoľnícke organizácie odlišné od vládneho aj súkromného sektoru.
 - **Občianska spoločnosť**: autonómne skupiny nezávislé od štátneho aj súkromného sektoru.
- Sociálne hnutia umožňujú vládnym úradníkom a vodcom občianskej spoločnosti pracovať na „spoločnej veci“

Kto je oponent?

- Užší pohľad: oponenti len v politickej aréne
- Inkluzívnejší pohľad: sociálne hnutie ako vyzývateľ alebo obranca existujúcej inštitucionálnej authority

Kolektívne správanie

- Akákoľvek cieľovo orientovaná aktivita, do ktorej sú zapojení dvaja alebo viacerí jednotlivci.
 - spoločný postup a sledovanie spoločného cieľa

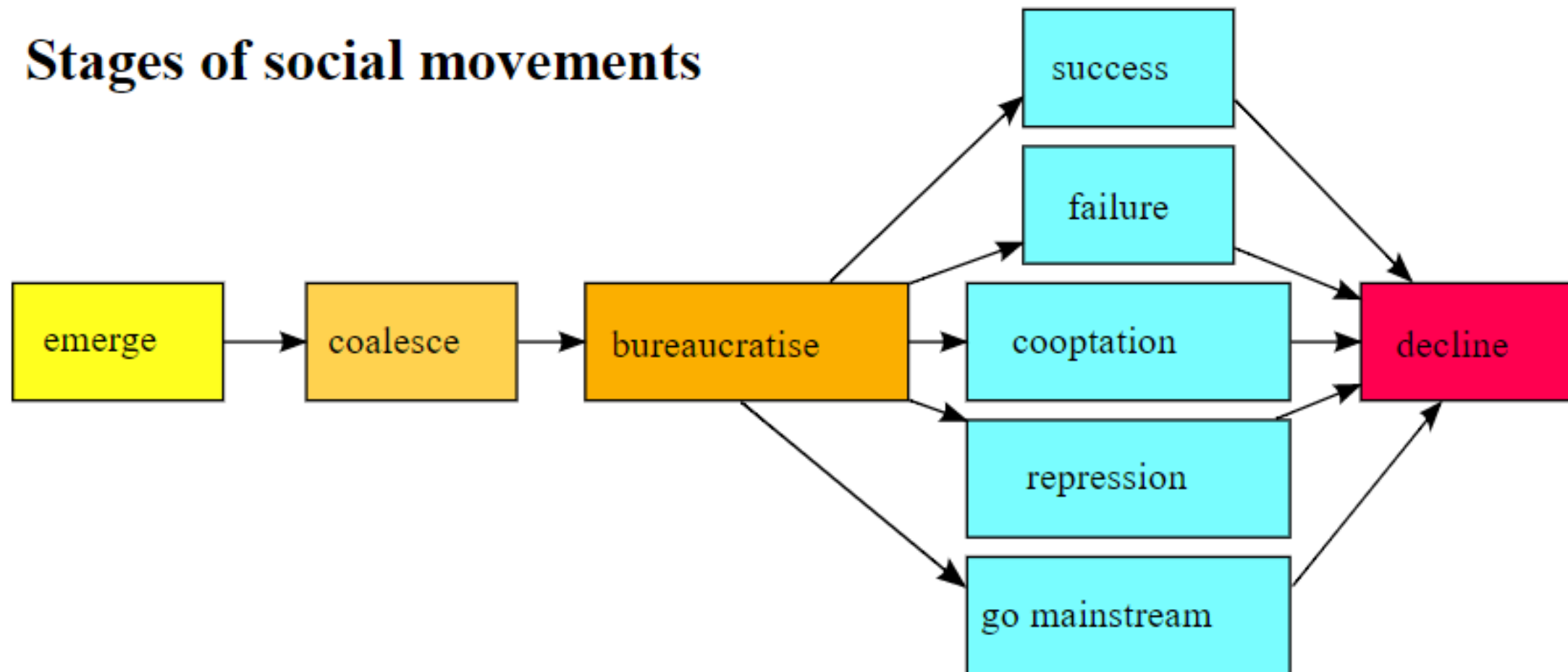
Stratégie

- **Protest:** mobilizácia k protestu vo verejnej sfére
- **Informačná politika:** zhromažďovanie dôveryhodných informácií a ich strategické rozmiestňovanie
- **Príklady stratégií:** monitorovanie, legislatívny lobing, vytváranie koalícií, bojkot, pouličné protesty, ozbrojené povstania, volebná účasť

Stratégie: história

- Od verejných stretnutí cez piesne / symboly / kostýmy až po nadnárodné kampane;
- Každodenné formy odporu: footdragging, falošný súlad, sabotáž, ľudové rozprávky, eufemizmy

Stages of social movements

Adapted from Blumer (1969), Mauss (1975), and Tilly (1978)

Prečo vznikajú sociálne hnutia?

- Pocity krivdy,
- Relatívna
deprivácia

Pocity krivdy (grievances)

- **Relatívna deprivácia:** strata alebo nedostatočný prístup k niečomu, na čo si človek myslí, že má nárok.
- **Kritici:** Teória nedokáže vysvetliť, prečo niektorí ľudia, ktorí cítia nespokojnosť, nekonajú a nepripojujú sa k sociálnym hnutiam.

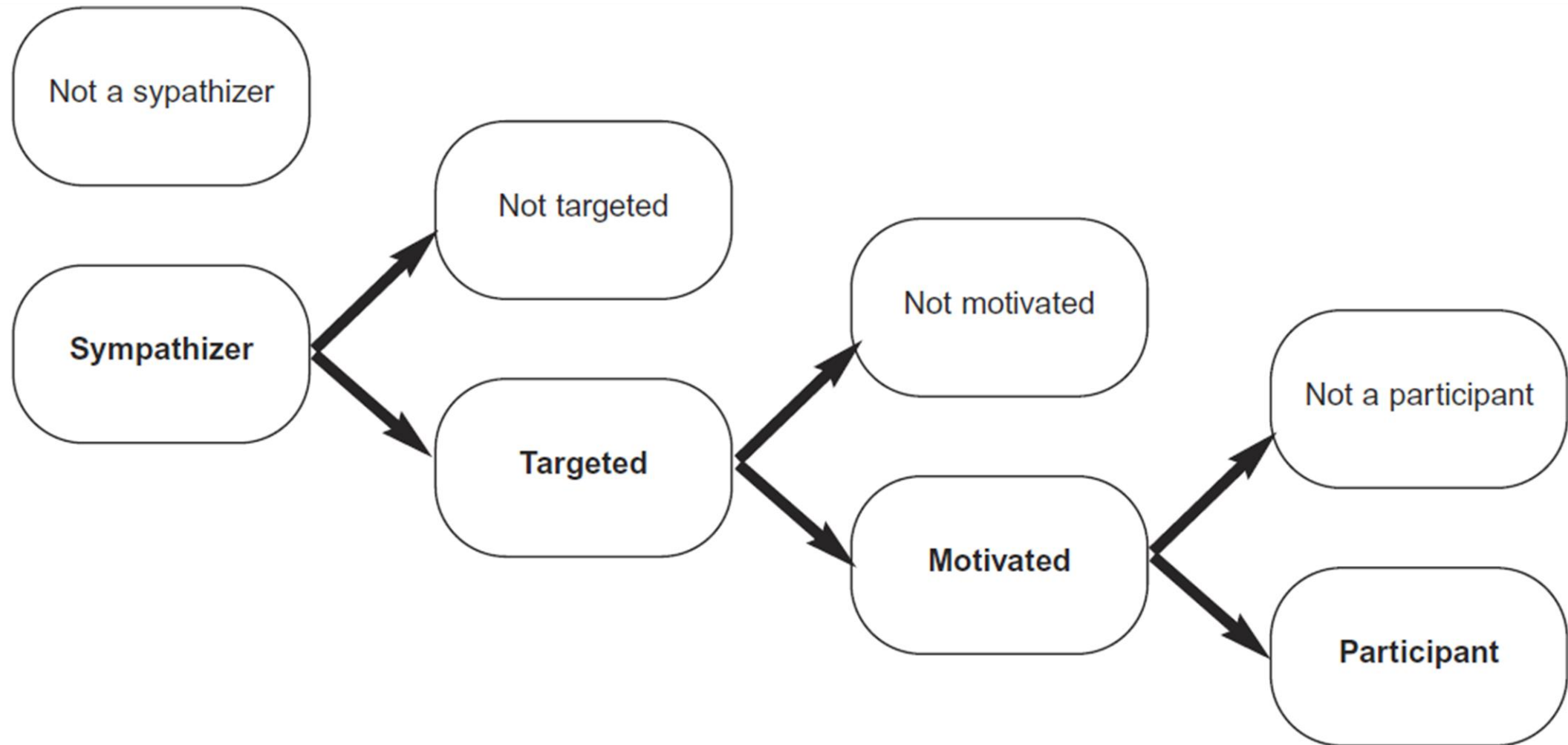
Čo umožňuje sociálne hnutia?

- Zdroje;
- Štruktúry politických príležitostí

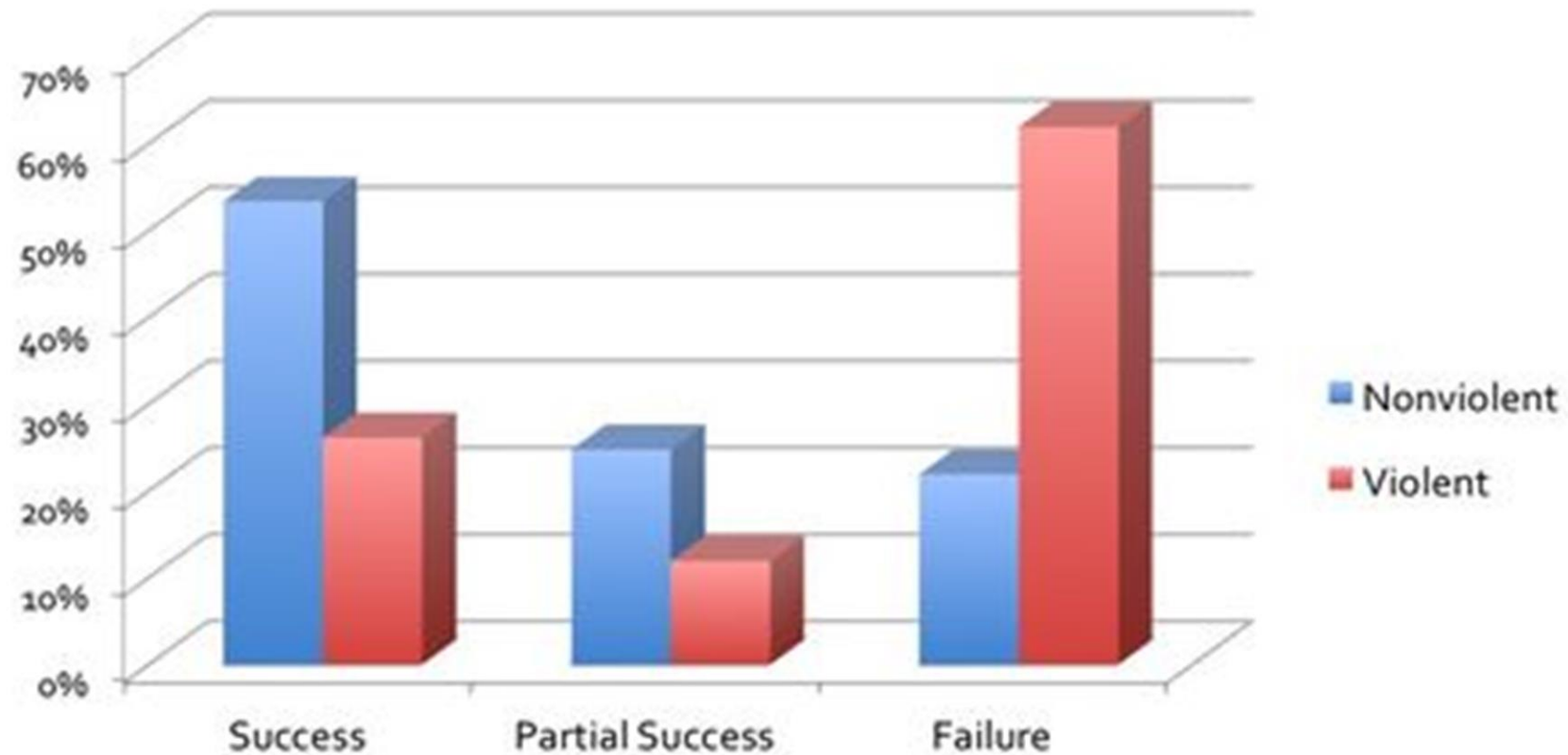
Teória mobilizácie zdrojov

- Zdroje sú kritické pre úspech sociálnych hnutí.
- Zdroje môžu byť **vedomosti, peniaze, médiá, práca, solidarita, legitimita a vnútorná aj vonkajšia podpora elity.**
- Sociálne hnutia vznikajú, keď sú jednotlivci s pocitom krivdy schopní mobilizovať dostatočné zdroje na to, aby mohli konať.

Mobilizačný proces

Úspěšnost nenásilných a násilných kampaní, 1900-2006

Autor: Erica Chenoweth